

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2023
SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa**

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Izlasi tekstu un veic uzdevumus!

Viss sākās pirms sešiem gadiem, kad avīzes galvenais redaktors man paziņoja:

– Līse, esmu nolēmis tevi sūtīt sensācijas medībās.

– Kolosāli! – es atteicu. – Cikos un kur man jābūt?

– Ja izbrauksi šodien, tad, khē... – viņš galvā rēķināja, – pēc četrpadsmit dienām būsi tur!

Ar pirkstu viņš iebakstīja pasaules kartē, milzīga tukša laukuma vidū.

– Ā, – es teicu, – bet tas ir pasaules otrā galā.

Es piebāzu degunu tuvāk kartei. Tukšs laukums, pilnīgi tukšs un tumšs.

– Un kas tajā apvidū atrodas?

– To neviens īsti nezina, – galvenais redaktors dedzīgi saberzēja rokas.

– Kolosāli, – es centos izklausīties iepriecināta.

– Tur ir biezi džungļi, kurus neviens vēl līdz galam tā īsti nav izpētījis, – viņš vēlreiz iebakstīja tumšajā laukumā. Kā tādā melnā vēdera dobumā.

– Līse, tev bail?

– Pfff, nemaz, – es mājījos. Kā parasti. Savā profesijā bez mājīšanās es tālu nebūtu tikusi, jo man vienmēr bija **jādzen pēdas** kādam, kurš meloja, blefoja un krāpās, un, lai viņus atmasketu, man nācās krāpties labāk.

Es tikai nevarēju saprast, kas īsti man būtu meklējams tādā nekuriē – pašā džungļu vēderā.

– Tur dzīvo viens tāds, khem, sauksim viņu par lietusmeža dīvaini, kurš sacēlis kājās visu pasauli.

– Klāj vaļā.

– Glābdamies no kara dzimtajā Latvijā, viņš aizkuģoja uz Venecuēlu. Un tur, dziļi džungļos, viņš atklāja pasaules augstāko ūdenskritumu – Anhelu.

– Eņģeļa ūdenskritums, – es atminējos.

– Tas ir ūdenskritums uz upes, kuru arī atklājis Laime un nosaucis kādas Latvijas upes vārdā – Rio Gauja. Gauja. Par to rakstīja visas lielākās avīzes un žurnāls *National Geographic*.

Pasaules mēroga slavenība. Sāku spicēt ausis.

– Pēc tam viņš kļuva par pirmo cilvēku pasaules vēsturē, kurš kājām uzkāpis Velna kalnā – cilvēkiem gadsimtiem ilgi pilnīgi nepieejamā plakankalnē ar stāvām, gludām sienām, – redaktors stāstīja un rādīja man Velna kalna fotogrāfiju. Tiešām neizskatījās, ka dzīva būtne, cenšoties tur uzrāpties, varētu joprojām palikt dzīva.

– Blefo, – es apšaubīju. – Tikpat labi viņš varēja apgalvot, ka plikām rokām uzrāpies debesskrāpī. [..]

– Bet tas nav svarīgākais, – viņš pavēstīja un ieturēja zīmīgu pauzi. – Visi raksta, ka tas cilvēks atradis prātam neaptveramus zelta kalnus. Runā, ka viņa bērni ar dimantiem rotaļājoties kā ar visparastākajiem lauku akmentiņiem.

Acumirkļī migla izklīda un mans prāts noskaidrojās. Lūk, baumas par zeltu un dimantiem gan droši vien nebija dūmi bez uguns. Gan jau šim fantazētājam ir kas slēpjams. Varbūt tur, džungļu viducī, tālu no svešām acīm uzcelta pils, kur šī slavenība un viņa ģimene mīt pasakainā bagātībā. Ja patiesība nāks gaismā, sanāks elpu aizraujošs stāsts.

Mana iztēle tūliņ koši un sulīgi izkrāsoja karti, uz kuras slēpās tumšais lietusmežs, koki ar gaļīgām lapām, papagaiļi ar spilgti dzeltenām, sarkanām, zaļām un zilām spalvām, raibi jaguāri ar mīksti rozā degungaliem, daudzkrāsu orhidejas, karsta saule un caurspīdīgs kalna upju ūdens... Paradīze.

Biju gatava sēsties pirmajā lidmašīnā, lai dotos pāri Atlantijas okeānam pie džungļu bagātņieka.

– Viņu sauc Aleksandrs Laime, – redaktors teica un pasniedza man papīra lapiņu. Tā bija telegramma – tādas agrāk sūtīja e-pastu vietā, un tās bija ātrākas par pasta vēstulēm. Telegrammu bija sūtījis pats džungļu bagātņieks. „*Visi žurnālisti esmu atklājis kaut ko sensacionālu brauciet šurp pēc lietus Laime.*”

– Atklājis kaut ko sensacionālu! – es atkārtoju. – Varbūt atradis pasaulē lielāko dimantu?

Mans redaktors māja ar galvu.

– Pēc lietus – tas droši vien nozīmē pēc lietus perioda.

– Tad, kad upju krastos izskalojas visvairāk dimantu, – redaktors čukstēja.

Es lasīju tālāk:

– „P.S. Paķeriet līdz 200 kg sāls.” Divsimt kilogramu sāls!? Telegrāfā būs kļūdījušies. Droši vien domāti divi kilogrami...

(L. Pastore „Laimes bērni”)

Pirms veic uzdevumus, izpēti uzdevumu nosacījumus! Izvēlies pareizo atbildi un atzīmē to ar „X”!

1. uzdevums (1 punkts). „Kolosāli!” Šis teikums ir

- izsaukuma teikums.
- vēlējuma teikums.
- rosinājuma teikums.

1. _____

2. uzdevums (1 punkts). Kurā profesijā strādā fragmenta galvenā varone?

- Viņa ir galvenā redaktore.
- Viņa ir žurnāliste.

2. _____

3. uzdevums (1 punkts). Atzīmē, kuri ir mutvārdu saziņas partneri!

- Galvenais redaktors un Līse.
- Galvenā redaktore un Laime.

3. _____

4. uzdevums (1 punkts). Kurš no skaidrojumiem precīzāk izsaka vārda „medības” nozīmi vārdu savienojumā sensācijas medības?

- Tvarstīšana; gūstīšana, informācijas meklēšana.
- Savvaļas dzīvnieku izsekošana un iegūšana (nonāvējot vai sagūstot).
- Dažiem dzīvniekiem raksturīgu darbību kopums, lai noķertu citu dzīvnieku barībai.

4. _____

Aizpilda skolotājs:

5. uzdevums (1 punkts). Cik ilgs laiks nepieciešams, lai nokļūtu vietā, uz kuru žurnāliste tiek sūtīta?

- Divas nedēļas.
 Mēnesis.
 Seši gadi.

5. _____

6. uzdevums (1 punkts). Atzīmē pareizo apgalvojumu! Galvenā varone ir priecīga, kad uzzina, ka

- būs jābrauc uz tik tālu zemi, kas nav apdzīvota.
 būs jābrauc tik ilgi.
 viņu sūtīs meklēt sensacionālus notikumus.

6. _____

7. uzdevums (1 punkts). Tekstā ir minēti vārdi krāpties, melot. Zemāk minēti divi skaidrojumi. Pieraksti, kuram vārdu skaidrojumam katrs vārds atbilst!

_____ – maldināt, lai iegūtu sev labumu
 _____ – apzināti runāt, rakstīt ko nepatiesu

7. _____

8. uzdevums (1 punkts). Tekstā izmantots sarunvalodas vārds blefot. Uzraksti šim vārdam atbilstīgu literārās valodas vārdu!

Literārās valodas vārds pamatformā _____

8. _____

9. uzdevums (1 punkts). Kāpēc National Geographic rakstīts slīprakstā? Izvēlies pareizo atbildi!

- Autore izceļ konkrēto burtveidolu.
 Slīpraksts aizstāj pēdiņas drukātā tekstā.

9. _____

10. uzdevums (1 punkts). Kura nozīme atbilst tekstā izceltajam frazeoloģismam „dzīt pēdas”?

- Pēc pēdām meklēt medījumu.
 Neatļaidīgi meklēt.

10. _____

11. uzdevums (1 punkts). Izvēlies un pieraksti katram skaidrojumam atbilstošas nozīmes vārdu! (Ir doti arī lieki varianti.)

Fakts, notikums, norise u. tml., kas ar savu neparastumu, negaidītību pievērš daudzu cilvēku uzmanību, rada plašu interesi _____

Ļoti labs, izcils, lielisks _____

Nebūtība _____

Tāds, kurā izpaužas sajūsma, aizrautība, spars, enerģija _____

nekuriene	sensācija	notikums	kolosāls	dedzīgs	jautrs
-----------	-----------	----------	----------	---------	--------

11. _____

12. uzdevums (1 punkts). Atrodi un izraksti no izceltajiem teksta fragmentiem frazeoloģismu, kas nozīmē „sasprindzināt dzirdi, lai noklausītos, uzzinātu”!

Atbilde (divi vārdi): _____

12. _____

13. uzdevums (1 punkts). Kuri no apgalvojumiem par Aleksandru Laimi ir pareizi? (Pareizas ir vairākas atbildes.)

- Viņu raksturo kā savādnieku.
- Viņš apgalvoja, ka atradis lielu bagātību.
- Viņš uzskatīja, ka dimanti ir laukakmeņi.
- Kļuva slavens, jo atklāja ūdenskritumu.
- Kļuva slavens pēc aizceļošanas uz Venecuēlu.
- Visu mūžu dzīvojis Latvijā.
- Atklāja Enģeļu upi.
- Atklāja upi Latvijā – Gauju.
- Uzkāpis debesskrāpī.

13. _____

14. uzdevums (1 punkts). Kuri šajā fragmentā ir vienlīdzīgi teikuma locekļi? (Pareizas ir vairākas atbildes.)

Mana iztēle tūliņ koši un sulīgi izkrāsoja karti, uz kuras slēpās tumšais lietusmežs, koki ar gaļīgām lapām, papagaiļi ar spilgti dzeltenām, sarkanām, zaļām un zilām spalvām, raibi jaguāri ar mīksti rozā degungaliem, daudzkrāsu orhidejas, karsta saule un caurspīdīgs kalna upju ūdens...

- Koši, sulīgi.
- Lietusmežs, koki, papagaiļi, jaguāri, orhidejas, saule, ūdens.
- Dzeltenām, sarkanām, zaļām, zilām.
- Tumšais lietusmežs, koki, papagaiļi, raibi jaguāri, daudzkrāsu orhidejas, karsta saule un caurspīdīgs kalna upju ūdens.
- Gaļīgām, dzeltenām, sarkanām, zaļām un zilām.
- Spilgti, raibi, mīksti.

14. _____

15. uzdevums (1 punkts). Vai teikumā ir pareizi lietotas pieturzīmes?

„Visi žurnālisti, esmu atklājis kaut ko sensacionālu, brauciet šurp pēc lietus!”

- Jā.
- Nē.

15. _____

16. uzdevums (1 punkts). Ievieto vārdu un uzvārdu Aleksandrs Laime teikumā atbilstīgā formā!

Rakstīšu vēstuli _____.

16. _____

17. uzdevums (1 punkts). Uzraksti vārdu „apvidū” vienskaitļa nominatīvā!

Atbilde: _____.

17. _____

18. Lasi tekstu tālāk un veic uzdevumus!

Drīz, apbruņojusies ar **trīs** kilogramiem sāls,¹ fotokameru un dažiem izdzīvošanas rīkiem, es devos ceļā uz džungļu bagātnieka pili. Pie pārsteigumiem dzīvē biju pieradusi – taču ne jau pie tādiem. Pēc atgriešanās no **džungļiem** vēl ilgi nezināju, ko iesākt ar piedzīvoto. To visu sevī glabāju ilgi, ilgi – kā kabatā glabā parastu lauku oli, kas no biežiem **pieskārieniem** nopulēts dimanta spožumā. Lai kā es oli grozītu,² neviens neticētu, ka tas ir īsts dimants. Tagad, kad Laime ir aizgājis citās pasaulēs uz neatgriešanos, esmu gatava to parādīt. Kurš noticēs, lai dodas uz Venecuēlas Velna kalnu un ierauga,³ un izdzīvo pats. Velna kalns savus noslēpumus atklāj tikai tiem,⁴ kas tic, ka pasaulē ir daudz neizzināmu brīnumu.

18.1. uzdevums (1 punkts). Nosaki, vai vārds ir pirmatnīgs vai atvasināts! Aizpildi tabulu, ieliekot „X” atbilstošajā ailē!

Vārds	Pirmatnīgs	Atvasināts
bagātnieka		
sāls		
pārsteigumiem		
džungļu		

18.1. _____

18.2. uzdevums (1 punkts). Nosaki, kā vārds darināts! Aizpildi tabulu, ieliekot „X” atbilstošajā ailē!

Vārds	Atvasināts ar priedēkli	Atvasināts ar piedēkli	Vārds ir saliktenis
fotokameru			
pasaulē			
bagātnieka			
spožumā			

18.2. _____

18.3. uzdevums (4 punkti). Izvēlies precīzāko numurētās pieturzīmes skaidrojumu!

1. pieturzīme	☐ Jauna neatkarīga teikuma daļa. ☐ Sākas palīgteikums. ☐ Vienlīdzīgi teikuma locekļi.	18.3.1. _____
2. pieturzīme	☐ Jauna neatkarīga teikuma daļa. ☐ Beidzas palīgteikums. ☐ Sākas palīgteikums.	18.3.2. _____
3. pieturzīme	☐ Jauna neatkarīga teikuma daļa. ☐ Vienlīdzīgi teikuma locekļi. ☐ Sākas palīgteikums.	18.3.3. _____
4. pieturzīme	☐ Jauna neatkarīga teikuma daļa. ☐ Beidzas palīgteikums. ☐ Sākas palīgteikums.	18.3.4. _____

Uzmanību! 18. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

18. uzdevuma turpinājums.

18.4. uzdevums (1 punkts). Nosaki izceltajiem vārdiem vārdšķiru! Atzīmē pareizo atbildes variantu!

Izceltais vārds	Vārdšķira
Trīs	☐ lietvārds ☐ īpašības vārds ☐ vietniekvārds ☐ skaitļa vārds ☐ darbības vārds
Džungļu	☐ lietvārds ☐ īpašības vārds ☐ vietniekvārds ☐ skaitļa vārds ☐ darbības vārds
Pieskārieniem	☐ lietvārds ☐ īpašības vārds ☐ vietniekvārds ☐ skaitļa vārds ☐ darbības vārds

18.4. _____

18.5. uzdevums (3 punkti). Saliec teikumos visas nepieciešamās pieturzīmes!

Jau atkal vienas nakts laikā kā nezāles būdā bija savairojušās un uzziedējušas orhidejas

18.5.1. _____

Kad orhidejas bija krāšņi sazēlušas māmiņa ķērās pie to ravēšanas.

18.5.2. _____

Tad viņa no krēslapakšas izraustīs liānas kas no jauna iekrampējušās krēsla kājās un izgaiņās pērtiņus.

18.5.3. _____

18.6. uzdevums (4 punkti). Ieraksti, kāds burts vai burti vajadzīgi svītriņas vietā!

Aleksandra Laimes bibliotēkā uz galda bija papīru papīri, pieraksti, laikrakstu izgriezumi ar Laimes slaveno ekspedīciju fotogrāfijām. Guļamtiņklā iekārtojies, šūpojās pats Laime un lasīja grāmatu. [...] Krītiņš klusēja un vēroja savu domu debesis – tās bija augstas un neaiņiedzamas.

18.6.1. _____

– Aizver acis, – Laime teica, kad viņi sāka mācību stundu. Tajā gan mācījās tikai Krītiņš un Brālītis.

18.6.2. _____

– Katru rītu tu pamosties no sapņu pasaules. Tieši tāpat ir jāiemācās pamosties no domām – vajag izlīst ārā no domu mākoņainās miglas. Citādi nav iespējams būt saskaņā ar dabu, – Laime turpināja.

18.6.3. _____

18.6.4. _____

19. uzdevums (3 punkti). Norādi, kurš tēlainās izteiksmes līdzeklis vai līdzekļi redzami turpmāk minētajos citātos!

Velna kalns pastūma malā lietus mākoņus un izgriezta krūtis pretī rīta saulei.	☐ epitets ☐ salīdzinājums ☐ personifikācija
Izpluinītie mākoņi vējā plīsa kā izdilušas skrandas.	☐ epitets ☐ salīdzinājums ☐ personifikācija
Lielos, badīgos caurumos rēgojās Velna kalns.	☐ epitets ☐ salīdzinājums ☐ personifikācija

19.1. _____

19.2. _____

19.3. _____

DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2023
SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Izlasi uzdevumus! (Laiks – 1 minūte.)

Klausies tekstu par Jāņa Baltvilka balvu un izpildi uzdevumus! (Teksts skanēs divas reizes.)

Aizpilda
skolotājs:

1. uzdevums (5 punkti). Apvelc pareizās atbildes burtu!

1. Jāņa Baltvilka balva 2023. gadā tiks piešķirta

- a) 19. reizi.
- b) 18. reizi.
- c) 17. reizi.

1.1. _____

2. Viena no balvas nominācijām ir

- a) labākā bilžu grāmata.
- b) Eiropas rakstnieka grāmatas ilustrēšana.
- c) labākais bērnu grāmatu ilustrators.

1.2. _____

3. Balva *Baltā Vilka laiviņa* izgatavota no

- a) māla.
- b) porcelāna.
- c) koka.

1.3. _____

4. Jāņa Baltvilka balva tiek pasniegta

- a) ziemā.
- b) pavasarī.
- c) vasarā.
- d) rudenī.

1.4. _____

5. Balvu *Baltā Vilka laiviņa* veido māksliniece

- a) Ilze Stikāne.
- b) Inese Brants.
- c) Inese Zandere.

1.5. _____

Uzmanību! Turpinājums nākamajā lappusē.

2. daļas turpinājums.

2. uzdevums (7 punkti). Izlasi apgalvojumus un ar „X” atzīmē precīzāko atbildi!

Nr. p. k.	Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
1.	Baltijas jūras reģiona rakstnieks tiek apbalvots jau kopš Jāņa Baltvilka balvas pirmsākumiem.		
2.	Jāņa Baltvilka balva mudina bērnus lasīt kvalitatīvu literatūru.		
3.	Balva „Jaunaudze” tiek pasniegta kopš 2020. gada.		
4.	Viesturs Ķerus nepieņēma naudas balvu, tā paužot savu nostāju pret uzņēmuma „Latvijas Valsts meži” darbību.		
5.	J. Baltvilka balvas žūrijas un Bērnu žūrijas vērtējums par labāko bērnu grāmatu vienmēr sakrīt.		
6.	Pusaudžiem adresētu grāmatu ir mazāk, jo to tapšanas laikā autoram jāiedziļinās pusaudža izjūtās un vajadzībās.		
7.	H. K. Andersena balvai, A. Lindgrēnes piemiņas balvai un IBBY Goda sarakstam autori savas grāmatas piesaka paši.		

2.1. _____

2.2. _____

2.3. _____

2.4. _____

2.5. _____

2.6. _____

2.7. _____

3. uzdevums (4 punkti). Atbildi uz jautājumiem!

1. Ko uzņēmumam „Latvijas Valsts meži” ierosināja grāmatas „Meža meitene Maija” autors?	
2. Kas, pēc I. Stikānes sacītā, J. Baltvilka balvai ir kopīgs ar lielākajām bērnu literatūras balvām pasaulē?	
3. Kuras trīs problēmas, pēc I. Stikānes domām, grāmatās meklē pusaudži?	
4. Kurš vokālās mūzikas žanra skaņdarbs katru gadu tiek īpaši sacerēts J. Baltvilka balvas pasniegšanas pasākumam?	

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

3.4. _____

Uzmanību! Turpinājums nākamajā lappusē.

2. daļas turpinājums.

4. uzdevums (1 punkts). Kurā attēlā redzama J. Baltvilka balva? Apvelc pareizās atbildes burtu!

A

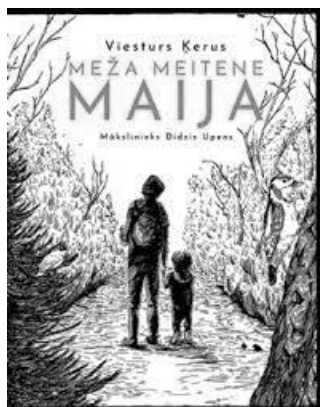
B

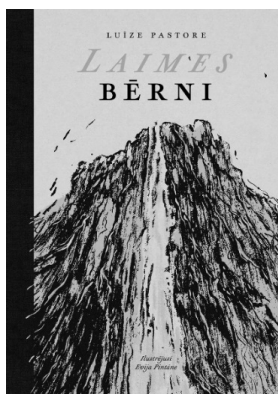
C

4. _____

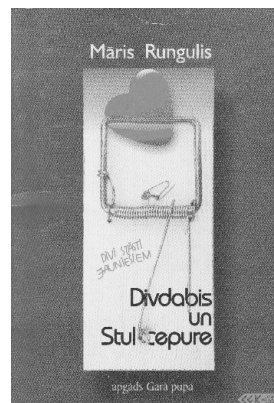
5. uzdevums (1 punkts). Kura grāmata saņēma J. Baltvilka balvu 2022. gadā? Apvelc pareizās atbildes burtu!

A

B

C

5. _____

Rakstīšana***Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti vēstījumu vai aprakstu (130–150 vārdu)!***

- Apraksts „Interesantākā grāmata”.
- Vēstījums „Viena diena bibliotēkā”.
- Vēstījums „Ja es rīkotu Jāņa Baltvilka balvas pasniegšanas ceremoniju, tad tā notiktu tā” (apraksti, kā tu organizētu šo pasākumu.)

Uzmetums.

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2023
DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA**

Vērtēšanas kritēriji**Valodas kompetence un lasītprasme**

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Piezīmes
1.	Prot noteikt teikuma veidu pēc izteikuma mērķa.	1	3.1.7.	II	Izsaukuma teikums.
2.	Prot atrast detalizētu informāciju.	1	1.1.3.	I	Žurnāliste.
3.	Prot noteikt saziņas partnerus.	1	1.1.3.	I	Galvenais redaktors un Līse.
4.	Prot skaidrot vārda nozīmi.	1	3.1.1.	II	Tvarstīšana; gūstīšana, informācijas meklēšana.
5.	Vērtē tekstā ietverto informāciju.	1	1.1.3.	III	Divas nedēļas.
6.	Veido secinājumus par tekstu.	1	2.1.2.	II	Viņu sūtīs meklēt sensacionālus notikumus.
7.	Skaidro vārdu nozīmi.	1	3.1.1.	II	Maldināt, lai iegūtu sev labumu – krāpties. Apzināti runāt, rakstīt ko nepatiesu – melot.
8.	Prot noteikt sarunvalodas vārdam atbilstīgu literārās valodas vārdu.	1	3.1.2.	II	Literārās valodas vārds pamatformā melot, maldināt, mānīties, izlikties, mānīt.
9.	Prot izskaidrot slīpraksta izmantošanu drukātā tekstā.	1	2.1.6.	II	Slīpraksts aizstāj pēdiņas drukātā tekstā.
10.	Prot izskaidrot frazeoloģisma nozīmi.	1	3.1.1.	II	Neatļaidīgi meklēt.
11.	Prot skaidrot vārdu nozīmes.	1	3.1.1.	II	Fakts, notikums, norise u. tml., kas ar savu neparastumu, negaidītību pievērš daudzu cilvēku uzmanību, rada plašu interesi – sensācija. Ļoti labs, izcils, lielisks – kolosāls. Nebūtība – nekuriene. Tāds, kurā izpaužas sajūsma, aizrautība, spars, enerģija – dedzīgs.
12.	Prot atrast un izrakstīt nozīmei atbilstīgu frazeoloģismu.	1	3.1.1.	II	Spicēt ausis.
13.	Veido secinājumus par tekstu.	1	2.1.2.	II	Viņu raksturo kā savādnieku. Kļuva slavens, jo atklāja ūdenskritumu. Kļuva slavens pēc aizceļošanas uz Venecuēlu.

14.	Prot noteikt vienlīdzīgus teikuma locekļus.	1	3.1.7.	II	Koši, sulīgi. Lietusmežs, koki, papagaiļi, jaguāri, orhidejas, saule, ūdens. Dzeltenām, sarkanām, zaļām, zilām.
15.	Izprot dažādus pieturzīmju lietojuma gadījumus.	1	3.1.7.	II	Jā.
16.	Prot pareizi rakstīt īpašvārdu datīvā.	1	3.1.4.	II	Aleksandram Laimem.
17.	Prot rakstīt lietvārdu nominatīvā.	1	3.1.4.	I	Apvidus.
18.	18.1. Prot noteikt pirmatnīgus un atvasinātus vārdus.	1	3.1.5.	II	18.1. Pirmatnīgi vārdi – sāls, džungļu; atvasināti vārdi – bagātnieka, pārsteigumiem 18.2. Saliktenis – fotokameru; atvasināts ar piedēkli – pasaulē; atvasināts ar piedēkli – bagātnieka, spožumā. 18.3. 1. vienlīdzīgi teikuma locekļi; 18.3.2. beidzas palīgteikums; 18.3.3. vienlīdzīgi teikuma locekļi; 18.3.4. sākas palīgteikums. 18.4. trīs – skaitļa vārds; džungļu – lietvārds; pieskārieniem – lietvārds. 18.5.1. – Jau atkal vienas nakts laikā kā nezāles būdā bija savairojušās un uzziedējušās orhidejas. 18.5.2. – Kad orhidejas bija krāšņi sazēlušas, māmiņa ķērās pie to ravēšanas. 18.5.3. – Tad viņa no krēsļapakšas izraustīs liānas, kas no jauna iekrampējušās krēsla kājās, un izgaiņās pērtiķus. 18.6.1. bibliotēkā 18.6.2. neaizsniedzamas 18.6.3. mācījās 18.6.4. jāiemācās
	18.2. Prot noteikt atvasinātus vārdus ar piedēkli un piedēkli un salikteņus.	1	3.1.5.		
	18.3. Prot skaidrot pieturzīmju lietojumu.	4	3.1.8.		
	18.4. Prot noteikt skaitļa vārdu un lietvārdu.	1	3.1.6.		
	18.5. Prot pareizi salikt pieturzīmes. 18.6. Prot pareizi rakstīt svešvārdus, 3. konjugācijas 1. grupas darbības vārdu, atvasinātu vārdu ar piedēkli.	3	3.1.7. 3.1.4.		
19.	Prot noteikt tēlainās izteiksmes līdzekļus.	3	3.1.2.	II	19.1. personifikācija 19.2. salīdzinājums 19.3. epitets

Klausīšanās

1.	Klausoties tekstu, saprot informāciju un nosaka teksta galveno domu.	5	1.1.2.	I–II	Skatīt atbilžu lapu.
2.	Raksturo un salīdzina dzirdēta teksta informāciju, veido secinājumus: atbilst vai neatbilst teksta saturam.	7	2.1.2.	II	
3.	Klausoties tekstu, nošķir nepieciešamo no liekā, svarīgo no mazsvarīgā, sakārto to noteiktā secībā vai veidā.	4	1.1.9.	III	
4., 5.	Klausoties tekstu, saprot informāciju un nosaka teksta galveno domu.	2	1.1.2.	I	

Klausīšanās

Par katru pareizu atbildi – 1 p.

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritērijs un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Atbildes	Piezīmes
1.	1.1.–1.5. Klausoties tekstu, saprot informāciju un nosaka teksta galveno domu.	5	1.1.2.	I–II	1.1. a 1.2. c 1.3. b 1.4. c 1.5. b	
2.	2.1.–2.7. Raksturo un salīdzina dzirdēta teksta informāciju, veido secinājumus: atbilst vai neatbilst teksta saturam.	7	2.12.	II	2.1. nepareizi 2.2. pareizi 2.3. nepareizi 2.4. pareizi 2.5. nepareizi 2.6. pareizi 2.7. nepareizi	
3.	3.1.–3.4. Klausoties tekstu, nošķir nepieciešamo no liekā, svarīgo no mazsvarīgā, sakārto to noteiktā secībā vai veidā.	4	1.1.9.	III	3.1. Pasaudzēt kādu vecu meža stūri; nosaukt to J. Baltvilka vārdā. 3.2. Tās piešķir pieaugušie. 3.3. Dzīves jēga, izvēle, savs ceļš. 3.4. Solodziesma.	
4., 5.	4., 5. Klausoties tekstu, saprot informāciju un nosaka teksta galveno domu.	2	1.1.2.	I	4. c 5. b	

Rakstīšana

(Sk. „Tekstveides vērtēšanas kritēriji”.)

Kritērijs	Vērtēšanas kritēriji un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Piezīmes
Temata izpratne	Veido rakstīto tekstu atbilstoši tematam.	3	10.3. 10.18. 11.5.	III	
Atbilstība domraksta veidam	Veido tekstu atbilstoši apraksta/vēstījuma veidam.	2	11.5.	III	
Teksta uzbūve	Ievēro teksta uzbūves principus (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums).	2	10.20. 11.4.	III	
Rindkopas	Ievēro rindkopas.	1	10.20.	II	
Apjoms	Ievēro darba apjomu.	1	10.18.	II	
Valodas lietojums	Prot izmantot savā tekstā bagātu vārdu krājumu un daudzveidīgas teikumu sintaktiskās konstrukcijas. Prot ievērot vienotu stilu, izmantot izteiksmīgu valodu.	3	11.11. 12.5.	III	
Ortogrāfija	Prot veidot savu tekstu bez ortogrāfijas kļūdām atbilstoši apgūtajam mācību saturam.	4	11.13.	II	Vērtē tikai apgūtās ortogrammas un interpunkcijas normas.
Interpunkcija	Prot veidot savu tekstu, pieļaujot ne vairāk kā vienu interpunkcijas kļūdu atbilstoši apgūtajam mācību saturam.	4	11.12.	II	

Tekstveides vērtēšanas kritēriji (20 p.)

Ja teksta apjoms ir mazāks par 50 vārdiem, darbu nevērtē.

Kritērijs Punkti	0	1	2	3	4
Temata izpratne	Temats nav izprasts. (Tālāk vērtē atbilstoši kritērijiem.)	Aptuvens temata izklāsts, virspusēja temata izpratne.	Saturs daļēji atbilst tematam, iespējams temata paplašinājums vai sašaurinājums, novirze no temata.	Saturs atbilst tematam.	
Atbilstība domraksta veidam	Neatbilst izvēlētajam domraksta veidam.	Darbs daļēji atbilst izvēlētajam tekstam.	Darbs atbilst izvēlētajam tekstam.		
Teksta uzbūve	Nav vairāku teksta daļu.	Nav kādas no teksta daļām.	Ir ievēroti teksta uzbūves principi (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums).		
Rindkopas	Nav ievērotas rindkopas.	Ievērotas rindkopas (vismaz 3 rindkopas).			
Apjoms	0–129 vārdi.	130 un vairāk vārdi.			
Valodas lietojums	Ierobežota leksika. Vārdu krājums traucē uztvert domu.	Vienkāršota leksika. Vienveidīgas teikumu konstrukcijas.	Tematam atbilstoša leksika. Pamatā dažādu konstrukciju teikumi.	Bagāta leksika, precīzi izvēlēti vārdi un daudzveidīgas teikumu sintaktiskās konstrukcijas. Ievēro savu stilu, izmanto izteiksmīgu valodu.	
Ortogrāfija*	6 un vairāk kļūdu.	4–5 kļūdas.	3 kļūdas.	2 kļūdas.	1 kļūda.
Interpunkcija*	8 un vairāk kļūdu.	6–7 kļūdas.	4–5 kļūdas.	2–3 kļūdas.	1 kļūda.

* Ortogrāfiju un interpunkciju vērtē tikai atbilstoši apgūtajam mācību saturam.

* Ja teksta apjoms ir mazāks par 75 vārdiem, kļūdu skaitu reizina ar 2 (piem., 3 ortogrāfijas kļūdas – $3 \times 2 = 6$, skolēns saņem 0 punktu).

Klausīšanās teksts

Lai pievērstu sabiedrības uzmanību tam, ka bērni lasa interesantas un skaistas grāmatas latviešu valodā, tiek pasniegta Jāņa Baltvilka balva. Šo balvu bērnu literatūrā un grāmatu mākslā piešķir jau kopš 2004. gada. Savukārt kopš 2008. gada apbalvo arī vienu Baltijas jūras reģiona rakstnieku un viņa darba tulkotāju.

Balvas mērķis ir mudināt talantīgus rakstniekus un māksliniekus radīt grāmatas bērniem, kā arī rosināt bērnus un viņu vecākus izvēlēties augstvērtīgas grāmatas.

Darbus apbalvo trīs nominācijās: darbs rakstniecībā bērniem, bērnu grāmatu ilustrēšana, un trešā balva tiek pasniegta vienam Eiropas valstu rakstniekam un viņa darba tulkotājam.

Balvu – porcelāna „Baltā Vilka” laiviņu – laureātiem veido māksliniece Inese Brants. Savā sapņū laiviņā sēž vilciņš un lasa grāmatu. Laureāti to saņem katru gadu 24. jūlijā, jo tad ir rakstnieka Jāņa Baltvilka dzimšanas diena.

Balvas saņēmēji ir visiem zināmi latviešu rakstnieki. Tā pirmo balvu ieguva Māra Runguļa grāmata „Divdabis un Stulbcepure”. Starp laureātiem ir arī Inese Zandere, Juris Zvirgzdiņš, Inga Gaile, Anete Melece, Kārlis Vērdiņš, Aivars Kļavis, Marts Pujāts u. c. Savukārt 2022. gadā par grāmatu „Laimes bērni” balvu ieguva Luīze Pastore.

Kopš 2015. gada balvu skaits ir papildināts vēl ar vienu nomināciju – debija bērnu un jauniešu literatūrā. Balvu sponsorē uzņēmums „Latvijas Valsts meži”, un tās nosaukums ir „Jaunaudze”. 2020. gadā šo balvu saņēma Viesturs Ķerus par stāstu „Meža meitene Maija”. Interesanti ir tas, ka autors no naudas balvas atteicās, jo neatbalsta „Latvijas Valsts mežu” izciršanas politiku. Viesturs Ķerus lūdza pasaudzēt kādu vecu meža stūri un nosaukt to Jāņa Baltvilka vārdā.

Literatūrzinātniece Ilze Stikāne, kas jau daudzus gadus darbojas žūrijā, atzīst, ka visas lielākās balvas pasaulē piešķir, vadoties pēc pieaugušo vērtējuma, tomēr tas nav bērnu vērtējums. Bērnu viedokli redz Bērnu žūrijā, un mēdz būt gadījumi, kad abu vērtētāju grupu viedokļi atšķiras.

Ilze Stikāne norāda, ka bagātīgs ir grāmatu klāsts mazākajiem lasītājiem, bet ar pusaudžu literatūru ir sarežģītāk – katru gadu top tikai 2–3 izcili latviešu autoru darbi, un tas ir par maz. Uz jautājumu, kāpēc tā, literatūrzinātniece atbild, ka rakstīt pusaudžiem ir grūtāk, jo rakstniekam izjust pasauli ar pusaudžu dumpīgumu, lecīgumu un jūtīgumu nav vienkārši. Pusaudžus piesaista grāmatas, kas atbild uz viņu jautājumiem, proti, dzīves jēga, izvēles un sava ceļa jautājumi. Ilze Stikāne atzīst, ka gribētu, lai rakstnieki vairāk pievērstos pusaudžu problemātikai.

Apbalvošanas ceremonija ir īpašs notikums. Tajā ne tikai uzstājas rakstnieki ar savu jaunāko darbu lasījumiem, bet katru gadu muzikālu pirmatskaņojumu piedzīvo solodziesmas ar Jāņa Baltvilka dzeju.

Jāņa Baltvilka balvas pasniegšanu rīko Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome, kas no laureātu vidus nominē kandidātus prestižākajiem bērnu literatūras apbalvojumiem pasaulē – Hansa Kristiana Andersena balvai, Astridas Lindgrēnes piemiņas balvai un IBBY Goda sarakstam. Tādā veidā mūsu labākās bērnu grāmatas var iepazīt lielākajos grāmatu tirgos pasaulē un tās tiek iekļautas pasaules labāko bērnu grāmatu sarakstos „*The White Ravens*”.